

Αριθ. Πρωτ.: 38584

ΑΘΗΝΑ, 11 Οκτωβρίου 2022

Π Ρ Ο Σ

Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών
κ. Κώστα Καραμανλή

ΚΟΙΝ.

- Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων
κ. Άδ.- Σπ. Γεωργιάδης
- Υφυπουργό Υποδομών
κ. Γ. Καραγιάννη
- Γενική Γραμματέα Υποδομών
κα Μαρία Έλλη Γεράρδη

ΘΕΜΑ: Σε χαριστική βολή για τον εργοληπτικό κλάδο κινδυνεύουν να μετατραπούν τα μέτρα «με στόχο τη θωράκιση των εκτελουμένων και δημοπρατημένων έργων» που ανακοινώθηκαν αρχές Μαΐου 2022 από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, σε συνδυασμό με τις συνεχείς και απαράδεκτες καθυστερήσεις ή και υπαναχωρήσεις στην εφαρμογή ήδη νομοθετημένων ρυθμίσεων.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Με την υπ' αριθμ. 35666 / 6.10.2020 επιστολή του ΣΑΤΕ είχαμε διατυπώσει σειρά κρίσιμων θεμάτων προς επίλυση, που σχετίζονται με τον τομέα παραγωγής δημοσίων τεχνικών έργων στη χώρα.

Η αποτίμηση των κυβερνητικών ενεργειών και επιλογών όπως διατυπώθηκαν από τα σχετιζόμενα αρμόδια Υπουργεία, στα δύο έτη που μεσολάβησαν, αναγκάζει, δυστυχώς, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας να θίξει τα (πολλά) πεδία που παρουσιάζονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις ουσιαστικών ενεργειών ή και υπαναχωρήσεις.

Σήμερα, με τις νέες συνθήκες - πόλεμος και οικονομική αστάθεια στην Ευρώπη - που έχουν οδηγήσει σε υπερβολικές αυξήσεις τιμών, τα προϋπάρχοντα προβλήματα καθώς και τα νέα που έχουν εμφανιστεί ως συνέπεια των ανωτέρω, έχουν οδηγήσει μεγάλο μέρος του κλάδου σε απόγνωση.

Αναλυτικά:

- Για τα Δημόσια Έργα - Υποδομές δεν έχει γίνει καμία προετοιμασία στον τομέα απλοποίησης της Νομοθεσίας, κανένας εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης νομοθεσίας - η οποία εξακολουθεί να βασίζεται σε αντιλήψεις του περασμένου αιώνα, ειδικά όσον αφορά την διαδικασία εκτέλεσης των Δημοσίων έργων - καμία νομοθετική πρόβλεψη για καθιέρωση προτύπων συμβάσεων εκτέλεσης έργων βασισμένων σε διεθνή εμπειρία (π.χ. αυτές που εκδίδονται από FIDIC).

- Η πλειοψηφία των νομοθετικών πρωτοβουλιών της τελευταίας Ζετίας δεν συνετέλεσε στην βελτίωση του Ν. 4412/2016. Αντιθέτως συνέβαλε τα μέγιστα στην πλήρη σύγχυση και στις καθυστερήσεις στις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των έργων, ενώ σχεδόν πλήρης ήταν η αδιαφορία για τις προτάσεις των επαγγελματικών οργανώσεων του χώρου για τα Δημόσια Έργα.

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

- Το ένα και μοναδικό ίσως βήμα εκσυγχρονισμού του Ν. 4412/2016 από την προηγούμενη Κυβέρνηση, το Π.Δ. 71/2019 για τα νέα Μητρώα Εργοληπτικών Επιχειρήσεων εγκαταλείφθηκε πλήρως (διά της μεθόδου συνεχών παρατάσεων έναρξης ισχύος του), με αποτέλεσμα να μονιμοποιείται το, παλαιό, προσωρινό καθεστώς των διαδοχικών παρατάσεων των εργοληπτικών πτυχίων, συντελώντας περαιτέρω στην αβεβαιότητα για το μέλλον των επιχειρήσεων του κλάδου αλλά και στην δυσπιστία των αναθετουσών αρχών για την επάρκεια εργοληπτικών επιχειρήσεων που δεν έχουν κριθεί και πιστοποιηθεί για περισσότερο από 7 έτη.

- Η – όπως αποδεικνύεται από τις μετέπειτα επιλογές – πρόσκαιρη νομοθέτηση του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί αφού από τον Μάρτιο του 2021, οπότε και ιδρύθηκε με τον Ν.4782/2021, χρειάστηκε να περάσουν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη ΚΥΑ τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, δηλαδή έξι μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το ΔΣ της Εταιρείας !

Τονίζουμε ότι εάν δεν είχε παρατηρηθεί η τεράστια αυτή καθυστέρηση, θα είχε αντιμετωπιστεί αντικειμενικά και τεκμηριωμένα το ζήτημα της πανθομολογούμενης ανόδου των τιμών και ανάλογης διαμόρφωσης των συντελεστών αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων - με τρόπο αδιαμφισβήτητο - και δεν θα χρειάζονταν η προβλεπόμενη κατ' εξαίρεση διαδικασία έκδοσης Υπουργικών Αποφάσεων.

Ακόμη και η πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της ΕΔΤΔΕ βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022 έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση των τιμών καυσίμων και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα.

Ασφαλώς γνωρίζετε ότι για το θέμα ο ΣΑΤΕ και άλλες Εργοληπτικές Οργανώσεις τα τελευταία 17 έτη καταρτίζουν εμπεριστατωμένες και αναλυτικές προτάσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν διαδικτυακές εφαρμογές για συνεχή ενημέρωση των διαρκώς μεταβαλλόμενων τιμών και των προδιαγραφών, προτάσεις που έχουν κατατεθεί αλλά ποτέ δεν έχουν αξιοποιηθεί εγκαίρως με αποτέλεσμα την διαιώνιση των προβλημάτων στα Δημόσια Έργα και την όξυνση αυτών στην εκάστοτε ανωμαλία της αγοράς, όπως συμβαίνει άλλωστε και τώρα!

- Δεν παρατηρείται καμία βελτίωση στην αυθαίρετη ερμηνεία από τις Αναθέτουσες Αρχές των κριτηρίων επιλογής αναδόχων του άρθρου 86 του Ν. 4412/2016, αφού δεν έχει εκδοθεί κατευθυντήρια εγκύκλιος που να επιτρέπει ομοιόμορφη και αντικειμενική υιοθέτηση και αξιολόγηση των προβλεπόμενων κριτηρίων ανάθεσης έργων, πέραν της χαμηλότερης οικονομικής προσφοράς, ενώ όπου τυχόν δημοπρατούνται έργα με κριτήρια αξιολόγησης, αυτά συνήθως δεν είναι αντικειμενικά αλλά υποκειμενικά με συνέπεια καθυστερήσεις στην ομαλή εξέλιξη των διαγωνισμών.

- Συνεχίζεται η δημοπράτηση έργων με εξόφθαλμα φωτογραφικούς και παράνομους όρους που καταστρατηγούν τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό.

Συνεχείς καταγγελίες του Συνδέσμου μας έχουν μείνει - όλες ! - αναπάντητες είτε από τις Αναθέτουσες Αρχές που παρανομούν είτε και από τις Ελεγκτικές / Υπερκείμενες Αρχές στις οποίες κοινοποιούνται. Μόνο η προσωπική ευθιξία ορισμένων - λίγων - Δημάρχων, Περιφερειάρχων ή άλλων Προϊσταμένων Αναθετουσών Αρχών έχει αποτρέψει κάποιες καταφανώς παράνομες συμπεριλήψεις φωτογραφικών όρων στις διακηρύξεις.

- Παραμένει η υπερβολική κατάχρηση της διαδικασίας επίκλησης του «κατεπείγοντος» (άρθρο 32Α, παράγραφοι α, β και γ του Ν.4412/2016) στην ανάθεση των Έργων, στην ουσία δηλαδή εφαρμόζεται σύστημα απευθείας αναθέσεων. Η μόνη Ανεξάρτητη Αρχή, η ΕΑΑΔΗΣΥ έχει κατ' επανάληψη επισημάνει την καταστρατήγηση της δυνατότητας σύναψης συμβάσεων με κλειστές διαδικασίες από τις Αναθέτουσες Αρχές, οι οποίες και εργαλειοποιούν στην ουσία τις προβλέψεις τόσο των ΠΝΠ που εκδόθηκαν την περίοδο της πανδημίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών όσο και τις νομοθετικές προβλέψεις περί παρεκκλίσεων από την κείμενη νομοθεσία.

Σε αυτό το σημείο εύλογα θα υποστηρίξει κάποιος ότι αυτή είναι και η κατεύθυνση που κεντρικά έχει δοθεί από το νομοθετικό σώμα και την κυβέρνηση αφού όπως αναφέρει η ΕΑΑΔΗΣΥ σε έκθεσή της «. . . από τους 44 συνολικά νόμους που υιοθετήθηκαν το 2020 και περιείχαν διατάξεις που άπτονται των δημοσίων συμβάσεων, οι 33 προβλέπουν παρεκκλίσεις από την κείμενη νομοθεσία».

Πυρκαγιές, πλημμύρες και άλλες φυσικές καταστροφές στις πληγείσες περιοχές αλλά και κεντρικά δημιουργούν πλέον εύφορες συνθήκες για να «τρίβουν τα χέρια τους» ορισμένοι «τοπικοί άρχοντες» και μικρή μερίδα εργοληπτών.

- Δεν έχει γίνει κανένα ουσιαστικό βήμα υλοποίησης της δυνατότητας υποβολής των προτάσεων καινοτομίας προς αξιοποίηση πολλών χιλιάδων ακινήτων περιουσιακών στοιχείων του στενού και ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, που παραμένουν εντελώς αναξιοποίητα με μηδαμινές αποδόσεις στην ΕΤΑΔ και άλλους φορείς (κληροδοτήματα, ΑΕΙ, κλπ.).

Το ποσό του προϋπολογισμού της Πρότυπης Πρότασης ύψους τουλάχιστον €200 εκ., που έχει οριστεί με τον Ν.4903/2022 ως προϋπόθεση για την αποδοχή της, είναι, όπως επανειλημμένα σας έχουμε γνωρίσει, αδικαιολόγητα υψηλό και οδηγεί σε αδυναμία υποβολής κρίσιμων προτάσεων, ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, πλην όμως μικρού προϋπολογισμού. Κανένα έργο με εμβέλεια τα όρια μίας τυπικής Περιφερειακής Ενότητας στην Ελλάδα – με εξαίρεση αυτές της Αττικής και της Θεσσαλονίκης - δεν έχει προϋπολογισμό που να φθάνει σε αυτό το ποσό, κατά συνέπεια και αυτή η νομοθέτηση είναι εξαιρετικά περιοριστική καθώς στερεί από εκατοντάδες δήμους της χώρας, κληροδοτήματα, Πανεπιστήμια, Νοσοκομεία κ.α. τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν περιουσιακά τους στοιχεία και να στηρίξουν την τοπική ανάπτυξη.

- Προκειμένου η χώρα να μην απωλέσει τις υψηλές χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιλέχθηκαν να προωθηθούν ταχέως μεγάλου προϋπολογισμού έργα, χωρίς να εντάσσονται σε κάποια ευρύτερη στόχευση για το μέλλον της χώρας, χωρίς να αποτελούν μέρος ενός συνολικού σχεδιασμού αναγκαίων μικρών και μεγάλων υποδομών στην χώρα, ενώ μάλλον αυθαίρετος είναι και ο τρόπος προσέγγισης της εκτίμησης του προϋπολογισμού αυτών των έργων, ως αναμενόμενη συνέπεια της αδυναμίας των υπηρεσιών να προϋπολογίσουν ορθά, ελλείψει των σχετικών εργαλείων.

Για μία ακόμη φορά, διαπιστώνεται ότι η κεντρική κυβερνητική επιλογή είναι η απορρόφηση και όχι η αξιοποίηση, με δευτερογενές αποτέλεσμα την περαιτέρω συρρίκνωση της μικρής και μεσαίας κατασκευαστικής επιχειρηματικότητας, συνθήκη ιδιαίτερος ανησυχητική αναφορικά με την μελλοντική ανταγωνιστικότητα του κλάδου, αλλά και την υποβάθμιση και μη χρηματοδότηση πολλών περιφερειακών υποδομών της χώρας.

Κατόπιν αυτών ο ΣΑΤΕ ζητά:

- 1) Την πληρωμή όλων των απλήρωτων πιστοποιήσεων, που σύμφωνα με καταγγελίες μελών μας, διαρκώς αυξάνονται.
- 2) Την ταχεία συγκρότηση του ΔΣ της Εταιρίας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, η λειτουργία της οποίας θα επιλύσει μια και καλή το από πολλές δεκαετίες χρονίζον πρόβλημα της μη ορθής ανάλυσης, κοστολόγησης και αναθεώρησης των τιμών μονάδος των εργασιών των κατασκευαστικών έργων στη χώρα.
- 3) Την άμεση και πλήρη εφαρμογή του Π.Δ. 71/2019 όσον αφορά τη λειτουργία των Μητρώων συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και έργων παραχώρησης του ν. 4413/2016 (Α΄148) (ΜΗ.Τ.Ε.), το οποίο και περιλαμβάνει:
 1. Μητρώο Φυσικών Προσώπων Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΜΗ.ΦΥ.Π.Τ.Ε.)
 2. Μητρώο Επιχειρήσεων Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΜΗ.Ε.Τ.Ε)
 3. Μητρώο εμπειρίας μελετητών (Μ.Ε.Μ.)
 4. Μητρώο εμπειρίας κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.)
 5. Μητρώο μελετητικών επιχειρήσεων δημοσίων έργων(ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.)
 6. Μητρώο μελετητικών επιχειρήσεων ιδιωτικών έργων (ΜΗ.Μ.Ε.ΙΔ.Ε.)
 7. Μητρώο εργοληπτικών επιχειρήσεων δημοσίων έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε)
 8. Μητρώο εργοληπτικών επιχειρήσεων ιδιωτικών έργων (ΜΗ.Ε.Ε.ΙΔ.Ε)
 9. Μητρώο επιχειρήσεων συμβούλων διοίκησης-διαχείρισης έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.)Για την λειτουργία της αρμόδιας Δ/νσης του Υπουργείου απαιτείται η έγκαιρη αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού (hardware) λογισμικού και φυσικά η επαρκής στελέχωση της Δ/νσης.
- 4) Την άμεση συγκρότηση και ενεργοποίηση της ΕΔΤΔΕ και ταχεία έκδοση Συντελεστών Αναθεώρησης.
- 5) Την απλή και ρεαλιστική διαδικασία πληρωμής απολογιστικών δαπανών, σύμφωνα με τις προτάσεις που ο ΣΑΤΕ έχει ήδη καταθέσει και έχουν επανειλημμένως συζητηθεί.
- 6) Την δυνατότητα καταβολής πριμ σε όσους αναδόχους έχουν επιδώσει δεσμευτική οικονομική προσφορά μετά την 1/1/2021 ανεξαρτήτως χρόνου υπογραφής της σχετικής σύμβασης.
- 7) Την μη επιστροφή του νομοθετηθέντος πριμ σε περίπτωση που για λόγους **πλήρους** υπαιτιότητας του Δημοσίου ή λόγους ανωτέρας βίας απαιτηθεί παράταση στην εκτέλεση του έργου.
- 8) Την προετοιμασία του Υπουργείου για την απλοποίηση και εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας εκτέλεσης των έργων
- 9) Την καθιέρωση διαφανών διαδικασιών δημοσιότητας για όλα τα έργα που ανατίθενται με τις εξαιρετικές διαδικασίες των άρθρων 32 και 32 Α.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΑΤΕ

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΒΡΑΙΛΑΣ

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΑΤΕ

1. Η από 05.08.2022 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς το Υπουργείο Υποδομών & Μεταφορών με θέμα: «Καθυστέρηση στην έκδοση ΚΥΑ και διευκρινιστικών εγκυκλίων».
2. Οι από 14.07.2022 προτεινόμενες από τον ΣΑΤΕ τροποποιήσεις επί του σχεδίου ΚΥΑ που απέστειλε στον Σύνδεσμο το ΤΕΕ.
3. Η από 27.05.2022 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών, τον Υφυπουργό Υποδομών και τη Γενική Γραμματέα Υποδομών με θέμα: «Επείγουσες νομοθετικές ρυθμίσεις» και το συνημμένο σε αυτή αρχείο.
4. Το από 18.04.2022 Ομόφωνο Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΣΑΤΕ (18/04/22) για τον κίνδυνο διάλυσης συμβάσεων πολλών έργων και γενικότερης καταστροφής του κατασκευαστικού κλάδου της χώρα.
5. Το από 21.03.2022 Δελτίο Τύπου του ΣΑΤΕ με θέμα: «Σοβαρός κίνδυνος διάλυσης συμβάσεων Δημοσίων Έργων. Απαιτούμενες ενέργειες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών».
6. Η από 01.03.2022 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Πρόεδρο και τα Μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής των Ελλήνων με θέμα: «Θέσεις και απόψεις ΣΑΤΕ επί του νομοσχεδίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών με τίτλο: «Πρότυπες προτάσεις για έργα υποδομής και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών»».
7. Η από 08.12.2021 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών και τον Υφυπουργό Υποδομών με θέμα: «Θέσεις ΣΑΤΕ επί της νομοθετικής πρωτοβουλίας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών υπό τον τίτλο: «Πρότυπες Προτάσεις»».
8. Η από 28.04.2021 Κοινή Επιστολή όλων των Εργοληπτικών Οργανώσεων προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Κοινό αίτημα των Εργοληπτικών Οργανώσεων για ορισμό συντελεστών αναθεώρησης».
9. Η από 12.04.2021 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Αναθεώρηση τιμών συμβάσεων δημοσίων έργων (3)».
10. Η από 26.02.2021 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Αναθεώρηση τιμών συμβάσεων δημοσίων έργων».
11. Η από 04.02.2021 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Αίτημα ενεργοποίησης διάταξης του άρθρου 153 του Ν.4412/2016».
12. Η από 06.10.2020 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας με θέμα: «Προβλήματα στη διαδικασία παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων - Κίνδυνοι αδυναμίας απορρόφησης και σωστής αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών κονδυλίων».